

Kirándulni jó!

Egyhangú, szomorú eső paskolja az utat. Az emberek diaderege, szappora léptekkel igyekeznek, lehetetlen fehéren gözölgő a hidegben. Hat már soha sem lesz tavasz?

Hagy jóga kíváncsián bebálint az ablakon, rügyei pattanásig feszültek, megduzzasztotta a bennük sűrűsödő öserő: mégis lesz tavasz. S ez a mostoha április dühöngött, csikorgathatja fagyos fogát, reggelként mély meggyőződéssel ismétli szavakat is tavaszt ide, zó, köszöntő dalát a nyitnikék. Késik, varát magára, de egész biztos ezekben is megérkezik a tavasz. Itt a mi vidékünkön mikor sem volt hosszú életű, egy-két hét után beköszöntött a perzselő nyár. Így hát fittyt hányna a mostoha időre, már előre készülnek a nehezen születő tavaszra, s a sokatigérő nyarra.

Már maga az emlékezés is felemelő. Szép a strandolás, a hosszú séták meghittsége, érdekes lehet a szokásos napi mustra, a korzózás, de szerintem — s még sokan vallják ezt — nincs szebb, főleg nyáron a természetjárásnál. Pihe-nésre, kikapcsolódásra, elmélyülésre és ismeretgyűjtésre sehol sincs annyi alkalom, mint a természetjárás során. A hosszú túrák a hegyekben elfeledtetik az emberrel egy egész estendő fáradalmait, s hozzáadik az elkövetkező hónapok nehézségeihez.

Persze, sok kirándulónak lehet más véleménye. Nem egyszer találkozom már olyanokkal, akik végig bosszankodnak a pihenésre szánt időt. Soha sem fogom elfelejteni azt a jelenetet, amelynek pár évvel ezelőtt voltam szem- és fültanúja. Talán a sok dicsőretni felbuzdulva egy kisebb család — apa, anya és két tíz év körüli gyermek — kerekedett fel s valami alkalmi járművel felmentek egy hegyre a Nyugati Kárpátok központjába, Padisra. Az ut nem volt különösebben nehéz, örvendek is a szép környezetnek, de csakhamar megéheztek, s akkor derült ki, hogy becsomagoltak ugyan mindegyikük számára két-két asztalkendőt, de nem tettek a csomagba semmit. A vadászokból, s még csak konzervnyitót sem. Ezen azonban aránylag könnyen segítették. Az igazi baj akkor kezdődött, amikor aludni készülődtek. Akkor még nem volt még a mai menedékház, a régi pedig már rég felgyújtotta a villám, helyette egy ótanyát vert hegylakó pajtájának szűkös padláján huztak meg magukat. A kényelmet pár maréknyi kenyőgally szolgáltatta. No tehát, amikor fekdülni készülődtek a műkedvelő turista család, akkor jöttek rá, hogy semmiféle meleg holmit nem hoztak. Mit tehettek? Áldáderétek az éjszaka, masnap pedig haza indultak azzal a szilárd elhatározással, hogy soha többet nem mennek kirándulni.

Van más példa is. Tavaly a Párisnál szomszédos egyik községből közel két tucat gyermek érkezett fel a tetőre, három tanító és két szatmár kíséretében. Igén, két szatmár is volt, szabályos négylábú, hosszú füllű és türelmes. Ezek cipelték a terhet, a szatmárakat, a nagy látkot és más főzőedényeket. Az igazgató elmondotta, hogy egész éven át azért tartják a két szatmárt, hogy nyáron segítségükre legyenek a kirándulások alkalmával. Ez a megoldás egyáltalán nem tűnt számukra gyanakodással: kirándulni jó!

PETERFI ÁRPÁD

TUDÓSÍTÁSOK • PILLANAT

HÍREK • RIPIORTOK • JEGYZETEK

Magazin

KÉPEK • BESZÁMOLÓK • FOTO •

• ÚTLEÍRÁSOK • HUMOR

MŰEMLEKEINK

A világosi vár

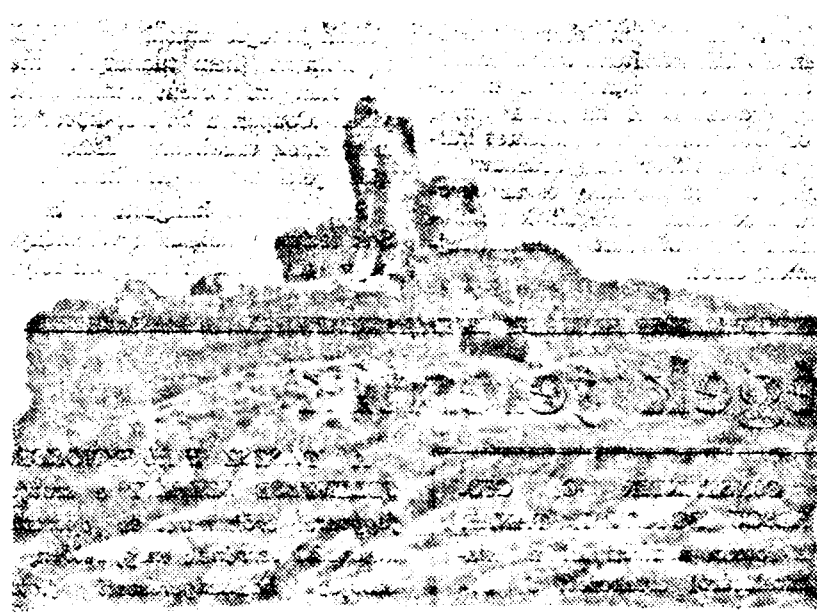
Arad-hegvalja egyik legnevezetesebb községe — Világos. Neve rég bekerült a történelembe, de nemcsak az 1848-49-es forradalmi események kapcsán, hanem a XIII. században épült vára következtében is.

Az okiratok nagy többsége a vár építésének idejét közvetlenül a tatárjárás (1241) utánra teszik. Méreteit tekintve sokkal hatalmasabb mint a solymosi vár, de keletkezésének történelmi feltételei azonosak a többi, ebben az időben épült várral. Építését az uralkodó osztály érdekei tették szükségessé, elsősorban azért, hogy a környező uradalma által megvédjék. A mai Világos, már a közönséges elején, gazdaságilag igen fejlett központ volt. De emellett a vár, a kor politikai érdekeinek is a szolgálatában állt.

Trasos dokumentumokból tudjuk, hogy a vár a XV. században királyi tulajdon volt. Zsigmond király 1439-ben több helységgel együtt Brankovics György szerb fejedelemnek adta át. A nevezetes várnai csata után (1444) Hunyadi János birtokába került, a környező több mint 100 faluval együtt, majd utána fia, Korvin Mátyás tulajdonát képezte.

A XV. század végén a várat a Bathory család birtokolta, akik azt megerősítették, de így sem tudott ellenállni 1514-ben a Dózsa György vezette felkelő csapatokhoz csatlakozott Maros-völgyi parasztnak, akik elfoglalták.

1556-ban a vár a török hódítók kezére került — Arad és Zaránd

A VILÁGOSI VÁR

Vége a hintalovak korszakának? A Milánó 1970-es játékszalon leglátványosabb és legsikeresebbje. A legnagyobb érdeklődést egy hat programmal működő lyukszalagos játékszámítógép kelti. A képzőművészeti rendező fűcskák műanyagalkatrészekből a Nyugatom-tengerét és a Viharok-tengerét is feltűntető Holdat építhetnek, amelyre egy miniatűr űrhajóból az első holdutasok nyomdokain lezarállhatnak. Természetesen az Armstrong, Aldrin és Collins által használt űröltözet másában.

A leleményes játéktérvezők nem felejtették meg a kislányokról sem.

A látogatók nagy érdeklődéssel szemléltek a babákat, amelyek mozognak, beszélnek s láz megcsipkázat kézenfekvő: a fűrészpárral töltött babával barnit csinálhatnak, cibálhatnak, dobálhatnak, öltöztethetnek, vagyis valóban játszhatnak vele, míg a sokatdumáló, igényes babákat... csak nézni lehet. A gyermekeknyelvén sok az újdonság. Az elektronika ide is bevonult. A kis gazdaszönyvön nem gyermekek lemondtak volna felniük, hogy — tűz-

helyen felejtik az ételt, vagy a mosógépben a ruhát, mert az elektronika így figyelmezteti őket a veszélyre.

A 23 ország 850 cégje által kiállított 32 000 játék között több mint 1000 új modell található. Az új csimák azonban koránt sem jelentik azt, hogy a gyermekek lemondtak volna a régi puskákról, cow-

boy-pisztolyokról, kardok-ról, indiánböltözetről, villamosvonatokról és más „elavult” gépekről. A gyermekek autók iránti érdeklődését is mind jobban ki kell elégíteni. Egyre több a villamosautó, amely kiszorítja az „elavult” és nehezen vezethető pedálos autót.

Csodálatos látvány tárul a nézők elé! A baj csak az, hogy a rendezők el akarták kerülni a boros árak okozta kis „tragédiákat”. A játékszalonba a gyermekek még kíséreltek sem lépethetnek be.

A Traven-titok

Március 26-án volt egy éve, hogy meghalt B. Traven a világ-hírű író, aki körül évtizedek óta annyi legenda kering. Érthető, hogy halála után még nagyobb mértékben foglalkozik az irodalomtörténet és a világsajtó a Traven-életével.

Ki volt Traven?

Erre a kérdésre egyelőre még senki sem tud határozott választ adni. Az egyik legenda szerint egy svéd predikátor fia, a másik változat arról szól, hogy egy német gyáros gyermeke, olyan variációk is forognak irodalmi körökben, hogy az igazi neve Max Leven és egyik vezetője volt a müncheni Tanácsköztársaságnak. A leginkább vitatott változat: B. Traven II. Vilmos volt német császár fia.

Rolf Recknagel lipcsei irodalomtörténész már évtizedek óta szenvedélyesen foglalkozik a Traven-rejtély kidolgozásával. Könyvei jelentek meg erről a kérdéssel, ismeri az egész Traven-komplexumot. Rolf Recknagel nemrég nyilvánkozott kutatásainak új eredményeiről. Elmondta, hogy több mint husz legendás „életrajzt” nyomozott le, szinte detektív szí-

vőssággal, de eredmény nélkül. Egyszerre ráakadt egy névre, Ret Marut író nevére, aki 1917–1921 között Münchenben egy illegális, antimilitarista lapot szerkesztett, részt vett a müncheni Tanácsköztársaság vezetésében, annak bukása után letartóztatták és halálra ítélték, de pár órával a kivégzés előtt megszökött a börtönből, azóta nyoma veszett.

Nagyon szembeszökő volt Ret Marut stílusának hasonlósága Travenéhez — mondta a lipcsei irodalomtörténész. — Ezek óta tanulmányozom és ismerem Traven jellegzetes mondat szerkesztését, stílusfordulatait, s u. gyanezeket megtaláltam Ret Marut különböző írásaiban is.

A kutatonak azonban hamarosan rá kellett jönnie arra, hogy a Ret Marut név is csupán álnev, mert talált egy 1916-ban megjelent novellát, amelynek stílusa tökéletesen megfelel Ret Marut — B. Traven stílusának, de ennek a novellának szerzőjeként Richard Maurhut szerepelt.

Recknagel megállapította, hogy Traven az évek során ötször változtatta meg születési dátumát és háromszor a születési helyét. Például 1930-ban első mexikói utlevélében a születési dátuma 1890 március 5., a születési hely pedig Chicago. De ez nem felel meg a valóságnak; Rolf Recknagel átkutatta Chicagó és környékének valamennyi egyházi és polgári anyakönyvét, de Traven születési bejegyzését sehol sem találta.

Traven felesége, Rosa Elena Lujan kijelentette, hogy férjének több álnéve is volt, de ennel többet nem volt hajlandó elárulni. Végérményben ez is azt jelenti, hogy B. Traven — Torsvan név ugyancsak álnev.

Az irodalomtörténész szerint a Traven-rejtélyt sohasem fogják megfejteni, mert a világhírű író úgy összekeverte életrajza szálait, hogy azt kibogozni szinte egyenlő a lehetetlennel.

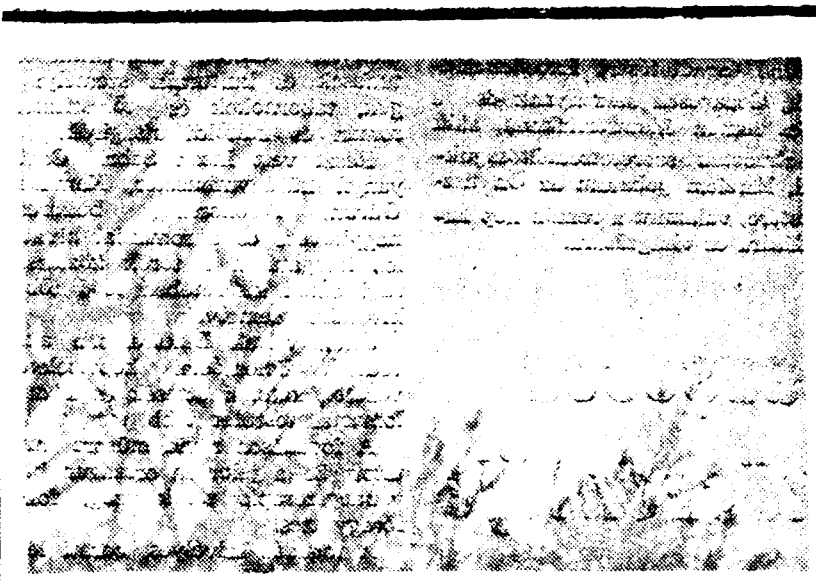
DIAN LÁSZLÓ

A pisai ferdetorony megmentéséért

A pisai ferdetorony megmentésének lehetőségeit tanulmányozó kutatók bejelentették, hogy tavaly június óta a híres harangtorony még 0,8 milliméterrel megdőlt, elhajlása összesen 4,26 méter. A szakemberek egyetértettek abban, hogy a ferdeület a földretek elmozdulása okozza, viszont nem jutottak egyöntetű megállapításra a katasztrófa várható időpontját illetően. Nyilvánvalóan derülő vélemények szerint a torony még száz évig is állhat, a borultabbak viszont úgy vélekednek, hogy tíz évben belül összeomlik. A legpesszimistábbak úgy hiszik: a híres ferdetornyot egy erős szélvihar is ledöntethi.

Az olasz kormány 3,2 milliárd lírát ajánlott fel a műemlék megmentésére. Felhívása nagy visszhangra talált a tudósok körében világszerte. Több mint 3000 mér-

nök és műépítész állított össze tervet és ajánlotta fel szolgálatait a torony megszilárdításához. Az olasz hatóságok szerint azonban a munkához legfeljebb a jövő évben lehet hozzátolni, mert még nem választották ki a legelőszérűbb és legbiztonságosabb tervet.

Március végén ismét napközbe érkezett a Bennet üstökös. Képeink március 30-án készült a Tennessee állambeli Norris-i obszervatóriumban.

Száz éve született Vlagyimir Iljics Lenin

VIZSZINTES: 1. 1870. IV. 22-én született Vlagyimir Iljics Lenin. Rea emlékezzünk, amikor Román Roland szavait idézzük. 13. A francia forradalom három jelszava közül az egyik. 14. Ilyen napló is van. 15. Egy — németül 16. Fonetikus betű. 17. Villaj egyik fele. 19. Vissza: borbély szerző. 21. Égtáj. 23. Sav igéje. 25. Olasz operaszerző. 26. Téli közlekedési eszköz. 27. Vasúti szállító-kocsi. 29. Madridi labdarúgó-csapat. 30. Szepi közepe. 31. Tanyverba teszi az ételt. 34. Nem ül. 35. Hangtalan len. 36. Megtekintésre (a végén felesleges betű). 38. Azonos betűk. 39. Muzulmán isten. 40. Szavazata. 41. Néma axonos hangzó. 43. Előkelő hölgy. 44. Házépítéssel fontos. 45. Helyrag. 46. Mikronéziai sziget. 48. Áruk bemutatására szolgál. 50. Kérdőnévmas. 51. Nem csak tel. 53. Nikkel, lantan és vanádium vegyjele. 54. Vissza: megvételre kinal. 55. Kormánykerék. 57. Hajó rész. 58. Vissza: betakar. 59. Nomen est. 61. Személyes névmas. 62. Az egyik szűlő. 64. Házállat. 66. Raktároz. 68. Magyarországi tó.

FUGÓGÉLEGES: 2. Nem csak félig. 3. Indulat-szó. 4. Továbbuk. 5. Vissza: testvergyilkos. 6. Csiga-fajta. 7. Folyadék. 8. Szovjet repülőgép típus. 9. Kevért est. 10. Római 1001 és 105. 11. Mészalakra. 12. Gvőzelme. 13. Az idézet folytatása. 18. Az idézet befejező szava. 20. Levegő — románul. 22. Ilyen tojás is van. 23. Híres komnót. 24. Görög betű. 27. Emberi szervezetek szükség. 28. Vissza: ténylegesen. 31. Zsirus parasztnak is neveztek. 32. Ház állatok. 33. Záró szerkezet. 36. Római 1050 és 500. 37. Nitrogen. ken. foszfor. 42. Mesealak. 45.

